

BAJ VAN!

Nem egy szegény embernek ütött szeg a fejébe, hogy míg az általa termelt, készített avagy eladott áruk értéke csaknem a nullával egyenlő, ugyanakkor egyes közszükségleti cikkek ára alig mutat csökkenést, sőt némely esetben emelkedett. Akármennyire hihetetlen is tetszik, tagadhatatlanul felfordult a világ gazdasági rendje és bár magyarázzuk a dolgok furcsaságát akár a háborúval, akár kapitalizmus kinövésével avagy a mechanikai tultermeléssel, vizsgálódásunk eredménye csak az lehet, hogy a dolgok menete valahogy nincs rendjén.

Azt még megértene az ember, hogy egyes luxuscikkek árát emelkednek, éppen arra való tekintettel, hogy ma kevesebb embernek telik pazarlásra s így, ennek következtében a kisebb forgalomnak megfelelően az eladott néhány darabon akarja behozni a "vesztését" a kereskedő. Azonban látszat szerint ez a megoldás is csak addig tart, míg akad jó bolond, aki hajlandó megfizetni a magasabb árat. Ha azután nincs többé egyáltalában vásárló, akkor leszállok a boltosok is a magasból s olcsóbban is szóbaállnak a vevővel.

Legújabb mindezeket a kérdéseket nagy izgalommal tárgyalták a prérítartományok farmerel, akiket az idén a sok csapás után még egy váratlan és felette kellemetlen meglepetés is ért. Nem kisebb dologról van szó, mint hogy éppen cséplés idején egy és fél centtel felemelkedt a benzin, avagy kanadai kifejezéssel élve "gázolint" árat. Ez pedig más szóval annyit jelent, hogy drágább lesz a cséplés, még magasabb lesz a gabona előállításának költsége, azaz végeredményben még kevesebb fog jutni a farmernek. Ez pedig egyenlő azzal, hogy még kevesebb munkát tudnak majd eltatni a tél folyamán a farmokon, ahol az eddiginél is nagyobb lesz a nélkülözés.

Pedig csak egy és fél centről van szó gallononként... Hát még ha a dolgok másik oldalát vesszük szemügyre, akkor van csak igazán okunk a kétségbeesésre. Hiszen míg az egyes közszükségleti cikkek ára legfeljebb csak felére esett a háború óta, a buza árfolyama keresztszámban egy nyolcadrésze annak, amit az általános kanadai "boom" idején kaptak érte a termelők. Mindez még nem volna baj, ha egyetlen bushel buza előállításának költsége nem volna éppen kétszerannyi, mint amennyit a farmer manapság kap érte. Kétféle okból is, hogy ma holnap annyira feje-tetőre áll a világ, hogy az is éppen olyan jó gazda, aki paragon hagyja a földjét, mert hiszen végeredményben akkor is ránkúrt a fátartáságra, ha művel és beteti a drága pénzen megmunkált talajt.

A tultermelt tömegcikk és a közszükségleti, főleg iparcikkek ára között tehát teljes aránytalanság fejlődött ki az idők folyamán. Az öreg gazdasági verki azonban még egy jóideig szépen muzsikált volna, ha időközben nem kopogtatott volna be ezerféle alakban az elemi csapások serege, szétfoszlóan a reményesség utolsó kópárját is. Még hozzá nemcsak szárazság, jég, fagy, vihar alakjában, hanem az egész kereskedelmi és pénzügyi rendszer válságaként is olyan megrázkódtatás érte a világot, amit kiheverni talán évtizedek kellenek.

Nézünk csak egyszerű, hétköznapi szemmel végig a jelenségeken. A gazdának nincs termése, ha van is, nem kap érte semmit, minnek következtében nem tud sem embert tartani,

sem pedig nagyobb bevásárlásokat eszközölni s szerencsésnek tarthatja magát, ha családjának megélhetését biztosíthatja. Ha pedig a farmernek nincs a tejbepartani valón kívül egyebet, ugyan miből éljen a falusi boltos, az orvos az ügyvéd? Folytatván ugyanezt a gondolatkört, mire alapítsa jövőjét, üzeme-pességét a nagyvárosi ipar, kereskedelem, sőt magának a kormányának a kiberek adozására épített egész szervezete, ha maga az alap megingott?

Azt mondják, hogy a kormány az idén komolyabban fogja venni dolgát és emberségesebb ellátást igyekszik biztosítani a munkanélkülieknek. Sokan ezt a kérdést főleg a városokban szorult szerencsétlen embertársainkra értik, de ha megkaparjuk a mai élet somancát, de kell látnunk, hogy másutt is baj van a kréta körül. Amikor mintegy kétszáz ezer embernek kegyelemkenyeren kell tengőnie a városokban, amikor több mint három ezer család hagyta ott Délsaskatchewanban évtizedek verefékeivel felépített, de reménytelenül kiszáradt otthonát, hogy ismeretlen északi vadonban keresen menedéket — akkor nem irgylendő a helyzete akármilyen kormányzatnak, még ha annyira lelkiismeretesen vagy talpraesetten töltene is be helyét.

Műnődhez járul még betetőzésül a — tél. A rettenetes kanadai hideg évszak, mely legalább egy teljes fél esztendőn át hatalmában tartja az egész országot. A közbeeső "indiai-nyár" folyamán állítólag még nagy dolgok történek: ekkorra ígéri Ottawa a közmunkák nagy részének elvégzését. Azok azonban, akik belátnak a vesekbe, jól tudják, hogy ez a legjobb akarat-al is csak morzsákat fog juttatni a leginkább rászorulóknak. A közelgő kanadai tél átbőjtöléséhez tehát már most fel kell készülnünk — ha ugyan volna miből. Lesznek azért magyarok, nem is sok százan, de több ezren, akik megtalálják a módját annak, hogy a szerényen is, de a saját két karjuk munkájából — és ami a fő: függetlenül is, holnap rémeitől nem rettege — megállják a helyüket, ha megannyira baj van is Kanadától a földgolyó más oldalán.

A leszámolás órája

Nyugodtan megállapíthatjuk, hogy Európa mostani válsága, félreismertethetően az elmúlt világháború egyenes folyamán. A rettenetes zűrzavar amelytől a Hoover egy fő-ur gesztussal igyekezett enyhíteni, ma másoldáról egy motorium követi, bankok kivétel nélkül nélságra vagy tekintélyre segélyért kiáltanak, munkaadók az adók sulya alatt roppannak össze, a nép kenyérré, munkáért, hol könyörög, hol lázong, szélsőségek egyszerűen azt remélik, hogy a legyőzött államegység az ő leg-

nyugodtan megállapíthatjuk, hogy Európa mostani válsága, félreismertethetően az elmúlt világháború egyenes folyamán.

nyugodtan megállapíthatjuk, hogy Európa mostani válsága, félreismertethetően az elmúlt világháború egyenes folyamán.

furfangosabb módon kiesztér-gályozott pénzügyi vállalkozói a tudományos szerkesztével a győzhetősebbé válnak. Mindenki, aki észével él és aki ezeket a háborút követő rendelkezéseket, eljárásokat és megállapodásokat figyelemmel kíséri, azoknak nemcsak tartósságát, de véghéztelét is lehetetlennek tartotta.

Egy további nehéz probléma az u. n. védővámok kérdése. Minden győzőállam — kivéve Angliát — abban látta politikai irányukat legbiztosabban megalapozva, hogy minden idegen árut vártaltottak megakadályozták. A békeszerződés ezt a háború-tanította irányt bizonyos nációkra szinte rákényszerítette. Magyarországot, mely 1900 éven át nemcsak politikai, hanem gazdasági egység is volt egyszerűen balkánizálták. Ez a virázó egység egy egész sereg apró államra aprózódott, s mindegyik a saját hadseregével, saját vámpolitikájával egymás felváltására tevődött. Ezen "riválások" mindegyike inkább viszonylagos, mint valóságos általános jólétet kíván elérni. Gyárakat emelnek, kivétel után igyekeznek gazdagodni tekintet nélkül arra, hogy az egyes vállalkozások nyereséggel vagy pedig veszteséggel zárulnak. Egyik okozója ez a tény a napról napra fokozódó elszegényedésnek és vele a gazdasági összeomlásnak.

A háború első két évében a győzők annyi pénzt szaroltak ki az akkor még semleges Amerikától, amennyi beléjük fért, látszólag jó biztosítékok ellenében. A háború utolsó két éve alatt ugyanazok a győzők az akkor már szövetséges Amerikától még többet "pumpoltak", de már akkor kevésbé jó biztosítékok ellenében. A háború befejeztével, amikor már lassacskán általánossá vált a tudat, hogy ezeket a kölcsönöket a

győzők sohasem lesznek képesek visszafizetni, oda irányult minden törekvés, hogy a legyőzöttek legalább annyit szaroljanak ki, hogy azzal ezeket a többé-kevésbé kétes jövőjű amerikai hitelösszegeket fedezték.

Az azonban Amerikának adósságot visszafizetni nem olyan könnyű dolog. Adósságot tudvalegleg vagy áruval, vagy ellenszolgáltatással, vagy arannyal lehet törleszteni. Amerika magas védővámja majdnem kizárja azt, hogy követelést áruba kapja vissza. Aranyban való visszafizetés még nagyobb nehézséggel jár, mert az egész világ aranykészlete alig volna elegendő arra, hogy ezt az adósságot ily módon rendezzék. Úgy látszik, hogy lehetetlenség get határos ezeket az óriási adósság-tételeket egysúlyba hozni.

Az európai győző államok a legyőzöttekkel hadikárpótlás címen évről évre "reparációs" ösz szeketek vettek fel, melyek azonban nem küldtek el Amerikának. Ezekből az időkbeli származnak viszont azok a pénzügyi műveletek, melyek a nagy államadósságokat létrehozták. Sir Josua Stamp, Anglia egyik kiváló államtudósa ki-számította, hogy az esetre, ha ezek az államadósságok a mai arányban tartanak lépést, úgy Amerika a közel ötven év alatt Európa összes bevételének zálogosa lesz. Noha Amerika soha sem lesz abban a helyzetben, hogy az ebből a viszonyból eredő előnyöket saját polgárai jólétének emelésére használhassa fel.

Németország helyzetét lévén ez a magyarországi viszonyokra leginkább befolyással — különösen az a tette körülményesség, hogy francia szomszédja nemcsak győzője, de ellensége is. Nehezen híhető, hogy Németország komolyan gondolt

valaha is arra, hogy Franciaországnak minden adósságát visszafizesse. Úgy tűnik ma, mint ha nemzeti politikájának egy kiegészítő része lett volna, hogy a háborús adósságok ügye elmosódjék, majd hogy a "Young terv" alapján engedményeket érjen és végeredményben mégis csak összeomponjon.

Részben az ezt megelőző retentó pénzügyi válság miatt, részben azonban más okokból, Németország a "zsebétől a száráig" élt. Ennek dacára a kölcsönök egész garnadát vette fel, úgyhogy Amerika maga több, mint három "milliárd" dollárral van ezen kölcsönökben érdekelve.

Igaz ugyan, hogy Németország a háborút elvesztette és hogy nehéz összegeket fizetett reparációként, de ugyanakkor sokszorosan annyi kölcsönt vet tek fel — melyekkel gyárparukkal felépíthették és polgárait átlagos jólétének fokát igyekeztek emelni.

Ez a kétségelentlül ügyes politika válasza volt a Versailles-i békekötés szerzőinek. Ugyanakkor amikor a győzők Németországtól hadisarcot vártak, Németország volt az egyedüli állam, mely kétségbevételekről számolhatott be.

Az azonban a kölcsönökből élt tudvalegleg csak addig lehet, amíg kölcsönözök vannak. A tényleg a hitelezők csak most ismerték fel és ury látszik a leszámolás ideje elkövetkezett.

Franciaország az egyedüli, mely a körülményekhez képest legjobban tartotta magát. Franciaországnak ma aránylag a legnagyobb arányú készlete és a legjobban felfegyverzett hadserege van. Franciaország el van szánva mindenre, még arra is hogy végrehajtsa küldje a németek nyakára.

Vajon mi lesz még ezzel a "civilizált" világgal?
 Veszeltszky X. Ferenc.

RABLÓTÖRTÉNET

IRTA: CSATHÓ KALMAN

Vagy tizen ültünk a hosszú sarkasztalnál. Az öreg Pista bácsi mesélő kedvében volt, egyik kacagás a másikat érte. Somló gyöngye csillogott a poharakban, a cigány pedig már egy negyedórja epedő pillantásokkal hegedült az asztal felé. Kifűző hangulat volt és a vak is láthatta, hogy ebből nagy mulatság lesz. Annál meglepőbb volt, hogy Samu mindenáron azt akarta, hogy menjünk vele a klubba.

Már hogy mennék! — mondta Pista bácsi. — Ezünk ágában sincs!

Jó nekünk itt lenni! — vélte Miska. — Ha akorod, inkább építünk három gunyhót... Laci is rászolt Samura: — Már megint a bakkon jár az eszed! Mindenáron vesztetni akarsz? Nem férsz a bőrödbe. Samu olyan bánatos arcot vágott, mint akit nyuzni visznek.

Jaj dehogy akarsz? Dehogy akarsz! Az én jó Istenem áldjon meg, lyet még viccből se mondj!... De muszáj felmennem, mert megígertem annak a cipőszájú Kelemennek, hogy revansot adok neki... Legalább te gyere velem, Miska!

Erősen alföldi tájszóval beszélte és mint mindig, most is úgy, mintha minden szó egyenesen a szívéből jönne. Miska azonban csak a fejét rázta: — Nem megyek én! Arra nincs eset! Különben is Kelemen elutazott. Nincs Pesten.

Samuknak megvillant az apró kis malacseme. Vállat vont: — Hát az meg már az ó baj! Ha nincs ott, nincs ott. Arról nem tehetek! De én megígertem neki, hogy ma ott leszek és revansot adok. Hát a szavam csak meg kell tartani, ugy-e bizony? Erre már Pista bácsi mondhat egyebet? Mert a becsület, az fontosabb az életnél? Igaz-e Pista bácsi?

— Igaz hát! — hagyta rá a kérdező. — De az is fontos, hogy ahol az ember jól érzi magát, onnan ne menjen el hiába. — Hiába-e? Hát a revans? — De ha nincs ott Kelemen! — 'Sz' ez az éppen! Mi a fenét fogok én ott csinálni? Egynek sincs egy rézgarasa se az egész komániában. Nem lehet ott nyerni, csak veszíteni!... Ilyen az én szerencsém, látjátok!

Valaki megjegyezte: — Azért nincs pénzüd, mert kifosztották őket. Azt mondják rengeteget nyertél a héten. Samu hosszan csóválta a fejét és bánatosan nézett a beszélőre: — Hát látjátok, — szólt mélabusan, — ilyen romlott a világ! Ilyeneket beszélnek rólam! Hogy én rengeteget nyertem!

... Nahát... Kifűző nyertem volna? Hát volt azoknak pénzük valaha? Kelemenből gomboltam be vagy két ezret... Ennek van akkora füstje... Ábból is alig van már valami. Ma reggel bevittem a bankba, mert az amortizációs kölcsönt kellett fizetnem a birtok után!... És még hogy rengeteget nyertem... Gyere már Miska, ne kérsd magad! Meglesznek ezek itt nélkülöd is!

— Dehogy megyek! Eszem ágában sincs! — Igazán nem? — Igazán nem!

Erre aztán felchelődött Samu. Kicsit sértődötten, mint a kivel nem bántak igaz érdeme szerint: — Hát szívtelen emberek vagytok, az már szent igaz. Ezzedül hagyjátok az embert ha bajban van! De a legszívte-lembb köztetek ez a potrohos!

— Potrohos? Kicsoda? Én? — kérdezte Pista bácsi meglepve, mert a jelez valóban csak ó rá illett a társaságban egyedül. De Samu megrögtent tiltakozással emelte fel a kezét: — Dehogy is Pista bácsi! Hogy is házod, hogy én lyet

mondjak terád, akit úgy tisztogod, mint akár az édesapám!

— Akire vasváltat fogtál! — dörmögte Pista bácsi, de ezt nem hallotta Samu, mert éppen Miskára mutatott: — Én? Engem? ... Hát annyira kövér vagyok?

— Ha magad nem is, de a bugyellárosod! ... Láttad Pistá bácsi? ... Ilyen degesz a tárcája ni! ... Ma vette fel a gyapju árát!

Miska elnevette magát: — Értsem már! Hát azért hívsz te engem bakkozni? ... De hát abból édes Samu pájtás nem eszel. Arra hiába fáj a fogad!

Samu mérhetetlenül felháborodott: — En? Hogy én? ... Na hallj oda! Hát olyan ember vagyok én, akinek a másé kényes? Hiszen, amíg van is szerteszétosztom a rokonaim közt! Hát megvan nektek arról fogalmatok, hogy hányan élnek énrajtam? A sógorom, az öcsém, három lánytestvérem, hat unokaszemem, két nagynénem! Én tartom valamennyit! Uri módon! Egy mulk, egy zokszó nélkül! Gavallerosan! ... És még azt fognád rám, hogy én a mására kacsingozom? És még hozzá éppen a tiedre, akit úgy szerettek? Mert úgy szerettek én, ahogy a tulajdon szülő édesanyád se szerethetett soha! Ilyet nekem ne mondj, még viccből se! Mert inkább... Inkább én adnám oda neked mindenedem! ... Akár most rögtön! Nesze! ... Vedd el! ... Csak azt ne mondod, hogy... Jaj! Na — Előhuzta a tárcáját, de hamar csak visszadugta: — Ebben ugy sincs semmi! — Felvette a poharát és odanyújtotta kocintására Miskának: — Szervusz!

Pista bácsi komoly arccal szólt közbe: — Ha olyan nagyon adakozol kedvedben vagy, tudod ki segíts inkább? Szegény Bélán! Annak kínál! De most ugyanis nagy bajban van.

Samu elkomorodott: — Sajnálom szegényt! Szívemmel szegény! Ámbar nagy marhaságot csinált, mikor annak a könnyelmű embernek aláírt! ... Nagyon nagy marhaságot! — Egyszerre elmosolyodott és a szeme sunyin kezdett csilogni: — De neki nem kínálom! ... Mert még el találja fogadni.

Nagyt nevetett a viccénél, de nevettek rá a többiek is. Miska az asztalra ütött: — Ez az igazság! Látod! Most végre igazat mondtál! — Hát szoktam én egyebet is mondani? Legfeljebb egy kicsit kikerekitem, hogy szebb legyen! ... Pista bácsi legyintett: — Na! Erdj már! Isten áldjon!

— Hát még ki is dobtok! ... Na! Veletek is érdemes barátkozni! ... De hát megyek! Megyek na! ... Szervuszotok! — Elindult, de az ajtóban még visszahátrált: — Aztán ne beszéljétek rólam tulságos sok rossz-szót!

Miska utána szólt: — Tudunk mink okosabb dolgokról is beszélni! Végre elment. Az asztal végén valaki megjegyezte: — Nem tehetek róla, én mégis szeretem!

Miska vállat vont: — Hiszen nem is rossz fiu! ... Csak a pénz egy kicsit jobban szereti, mint kéne.

— És ritkán mond igazat! — bölintott Pista bácsi. — Egy szavát se tudom elhinni soha! Na de hát, ez is az ó dolga! ... Beszéljünk másról! — És azzal odaintve a cigányt maga mellé, diktálni kezdte neki: — Azt húzd, hogy "Kilencet ütött az óra!" ...

Több szó aznap nem esett Samuról, másnap azonban egyébről se beszéltek a törz-

asztalnál, csak ó róla. Miska jött a hírrel: — Na szegény Samu! Megjárta az éjjel! Betörök jártak a lakásán és elvitték minden pénzt. Huszonkétezer koronát.

— A fenét? Hát hogy tartat valaki annyi pénzt otthon? Pistabácsi a fejét csóválta: — Hiszen tegnap azt mondta minden pénzt bevitte a bankba. Adósságot fizetni. Laci elnevette magát az asztalarkán: — Van is annak adóssága! Hisz tehermentes a birtoka! Pénze van ennek a bőre alatt is. Pista bácsi megrázta a fejét: — Én ugyan nem hiszek a pénzben, mert nekem soha sincs. De Samuról még azt is elhiszem. Csak azt nem, amit ő mond; 'Sz' látjátok, tegnap is füllentett! ... Negyedóra múlva megérkezett Samu, magából kikelve, izgatottan: — Hát mit szölközök hozzá? Mi? ... Bár odaadtam volna inkább neked Miskám! Mjért is nem fogadtad el? — Hiszen nem volt nálad tegnap! Vagy nálad volt? — Dehogy volt! Dehogy volt Otthon volt, becsukva. A fiókomban. A kulcs meg ehun-e! A zsebemben! Álkulcsal mentek a fazemberek! ... A fiókot meg úgy törték fel feszítővas-sal! ...

reken! De az még semmi, mert mi az ahhoz képest, hogy most nem tudom befizetni a kamatot a birtok-teher után! Bár inkább odaadtam volna annak a szegény Bélának! ... Na de, ha megkerül valami csuda utján, hát oda is adom! Oda én!

— És a bankkamat? — kérdezte Pista bácsi. — Hát azt miből fizeted? — Hát ami, a mi a 'Sz' nem kell az egész... Isten őrizz, hogy annyi keljen... Ha nem fene ügyes betyárok lehetnek! Vagy hogy csak egy volt? ... Az is lehet! ... A rendőrségen nagyon biztatnak, hogy megfogják, mert már is egy-nakszanak valakire... És ha ujjlenyomatot tudnak találni.

Egész este csak erről beszélt s nem engedett mást szóhozjutni. Mindössze Pista bácsi tudott annyit megkérdezni tőle: — De hát honnan volt neked annyi pénz? Hiszen azt mondtad, hogy kétezeret nyertél! ... Samu vállat vont: — Hát mit kürtöjök? Nem egyszerre nyertem én ezt. Apránként összegyűjt! ... Egész esztendői keserves virrasztásom gyűmölcse ez! Ne irigyljétek! Megdolgoztam én ezért becsületesen!

Olyan meggyőzően tudta mondani, hogy nem akadt senki, aki ellene szólt volna. Laci sugta csak a fülemben: — Nyert ő ennél többet is! Mert vett egy kis szőlőt a Balaton mellett huszerért... — Hát akkor honnan van ez a pénz? — kérdezte az elnök. — Ótezer a Schwartzéké, ezt maga is beismeri. Kettőezerkétszáz a terézköri betörésből származik. És maga szerint négy a Vereczky Sámuel-téle. Ez összesen tizenegyszerkettőszáz. Itt pedig harminckétezezer koronát!

— De az csak nem mind a tied tán? — Sajnos! — felelte Samu sóhajtván. — Abból csak huszonnégy az enyém. — Elmúlótt pénzem! — szólt halkán.

— Hát akkor honnan van ez a pénz? — kérdezte az elnök. — Ótezer a Schwartzéké, ezt maga is beismeri. Kettőezerkétszáz a terézköri betörésből származik. És maga szerint négy a Vereczky Sámuel-téle. Ez összesen tizenegyszerkettőszáz. Itt pedig harminckétezezer koronát!

— De az csak nem mind a tied tán? — Sajnos! — felelte Samu sóhajtván. — Abból csak huszonnégy az enyém. — Elmúlótt pénzem! — szólt halkán.

— Hát akkor honnan van ez a pénz? — kérdezte az elnök. — Ótezer a Schwartzéké, ezt maga is beismeri. Kettőezerkétszáz a terézköri betörésből származik. És maga szerint négy a Vereczky Sámuel-téle. Ez összesen tizenegyszerkettőszáz. Itt pedig harminckétezezer koronát!

— De az csak nem mind a tied tán? — Sajnos! — felelte Samu sóhajtván. — Abból csak huszonnégy az enyém. — Elmúlótt pénzem! — szólt halkán.

— Hát akkor honnan van ez a pénz? — kérdezte az elnök. — Ótezer a Schwartzéké, ezt maga is beismeri. Kettőezerkétszáz a terézköri betörésből származik. És maga szerint négy a Vereczky Sámuel-téle. Ez összesen tizenegyszerkettőszáz. Itt pedig harminckétezezer koronát!

— De az csak nem mind a tied tán? — Sajnos! — felelte Samu sóhajtván. — Abból csak huszonnégy az enyém. — Elmúlótt pénzem! — szólt halkán.

— Hát akkor honnan van ez a pénz? — kérdezte az elnök. — Ótezer a Schwartzéké, ezt maga is beismeri. Kettőezerkétszáz a terézköri betörésből származik. És maga szerint négy a Vereczky Sámuel-téle. Ez összesen tizenegyszerkettőszáz. Itt pedig harminckétezezer koronát!

— De az csak nem mind a tied tán? — Sajnos! — felelte Samu sóhajtván. — Abból csak huszonnégy az enyém. — Elmúlótt pénzem! — szólt halkán.

— Hát akkor honnan van ez a pénz? — kérdezte az elnök. — Ótezer a Schwartzéké, ezt maga is beismeri. Kettőezerkétszáz a terézköri betörésből származik. És maga szerint négy a Vereczky Sámuel-téle. Ez összesen tizenegyszerkettőszáz. Itt pedig harminckétezezer koronát!